

Szerkesztői szállítás

Belső kiadásra 21. szám, hogy a lap szélessége azelőtt 18. számú volt, melyet az új szállítás miatt módosítani kellett.

Az értekezési díjakat a lap szerkesztője nem adja ki, hanem a lap tulajdonosa.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órára	1 frt.

Megjelenik minden nap, az ünnepek kivételével.

KELLET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetők a hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábrótt garmond sor ára 6 frt. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppel-Alajonál (Wollzeile 22 Haasensteint és Vogelnél (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-utca 9. szám emelet.)

„KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre	12 frt.	Negyedévre	3 frt.
Félévre	6 frt.	Egy órára	1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Kolozsvár, jul. 6. 1871.

(É—n.) Azok közé tartozom, kik az önmunkásság értékét egyenlőnek tartják az önállósággal.

Ki mindenben más segélyére szorul: függetlenségét is ama másik kezébe adta át.

És a függetlenséget az illő határokon túl, ép annyira meg kell őriznünk az állammal szemben, mint bárki egyessel.

Csak végszükségben fogadjuk el hát a tant, mely szerint az állam segélylyel támogatni köteles az egyest, valamely községet vagy vidéket.

Más kérdés azonban, midőn az állam mások segélyezése által — önmagát segélyezi, midőn az összes cselekszik az egyesért, de úgy, hogy a befektetett munka gyümölcse kamatostól visszafordul és az egyesnek nyeresége közvetve az állam nyereségévé válik.

Igy a népnevelésre kiadott összegek bár egyes községnek, vidéknek szolgálnak közvetlen javára, de az így producált intelligentialis tőke magáé az államé. S ha e segélyezéshez minden vidék járul adó-filléreivel, míg csak egy vidék nyeri el azt: viszont a miveltség, mint az égtetőn ragyogó nap, kiárasztja fény sugarait az egész láthatárra.

A főváros emelésére szánt milliók is az egész ország járulmányából telnek ki, de a központ emelkedése, vagyonosodása visszahat ama kis határszéli községre is, melynek lakói talán soha látni sem ogják a tervezett boulevardokat, vagy dunai hidakat.

A gazdasági intézetekkel és az ipar bizonyos ágainak állami elősegítésével, fejlesztésével szintén így vagyunk. Nem lehetünk tehát elég nagy elismeréssel a boldogult Eötvös azon kezdeményezése iránt, melylyel egyes vidékek iskoláit bizonyos ipar üzésével akarta összeköttetésbe hozni, mert bár az ipar-ág localis kifejlődésével első sorban ama vidék vagyonosodása lenne előmozdítva, de viszont ez által maga az ország válnék gazdagabbá, hatalmasabbá.

Még nagyobb mértékben áll ez elmélet valamely országgrész, vagy stratégiailag fontos pont erősítésére, biztonságra helyezésére nézve. Egyes városok megerősítése, az egész országnak erősítése.

Nem jövünk tehát ellenmondásba önmagunkkal, midőn egyes vidék javára, az ipar fejlesztésének és a hadtani biztosításnak érdekében, államsegélyt indítványozunk egy, az erdélyi részekben fölállítandó **fegyvergyár** javára.

Mindaz, mi e célra szükséges, nagy bőségben található fel országgrészünkben. Jó vas, dús kőszén-telepek, szerszámfa és erős munkáskéz.

Három előnyös, mondhatni áldásos oldala volna ez intézménynek.

Első, a mi nemzetgazdaságilag nem csekély figyelmet érdemel, az, hogy magunk dolgozók föl nyers terményeinket s ez által tetemes pénzt marasztanánk meg saját országunk zsebében.

Fájó resignatioval olvassuk a birodalom hadügyi kiadásainak hosszú számsorait s ezek közt jeletékenny helyet foglal el a fegyverekre fordított kiadás. Delegatusaink ugyan törölnek egész a lehetőség határáig az előirányzatból, de egy ponton túl a törlés nem megtakarítás, hanem pazarlás volna.

Egy új fegyvergyár fölállítása e részen sokat segíthetne.

A második szempont, mely ez indítványt támogatja, egy már-már elfeledett, pedig eléggé fájdalmas seb orvoslására szolgálhatna.

Értjük a székekivándorlás kérdését. Nem is oly régen élénk érdeklődés tárgyát képezte e nemzeti calamitas. Sokat irtunk és dictióztunk, valami keveset tettünk, azután beleuntunk e kérdésbe. A szalmatűz elhamvadt.

Pedig a munkabíró székeket csak a végszükség szorítja Románia felé, mert, míg lehet, inkább erre befelé hozza borvizét, gyékényét, fakészítményeit, posztóját.

Hogy iparra termett: mutatja mostani foglalkozása, kenyér-keresete. De a bár csigaléptekkel, de mégis terjedő vasút mostani kenyérét, ha megmarad mai kezdetlegességében, nagy részt kiüti kezéből. És ez aztán sokkal veszedelmesebb alakja lenne a munkás-kérdésnek, mint a pesti szabólegények strikeolása!

A gyárak fölállítása — mit inkább az egyesek kezdeményezésétől kell várnunk — de első sorban a fegyvergyár alapítása, mi az állam földadata, kötelessége: természetes mentő csatornája lenne a székekivándorlásnak.

Es végre, a mi legfontosabb és legnyomatékosabb, az ország e részen való biztosítása elodázhatlanul követeli egy fegyvergyárnak épen itt, az ország keleti szélén való fölállítást.

Láthattuk Franciaország szomorú példáján, hogy midőn a fegyvergyárak porosz kézre kerültek, mily óriási erőfeszítésbe került új fegyvereknek előteremtése. Nálunk ez ideig még úgy szólván csakis a fegyver-raktárak szolgáltatják a hadsereg fegyvereit s azoktól vajmi könnyen elvághatók az ország különböző vidékei; nem is számítva közlekedési hiányainkat, melyek még a bővséges készlet fölhasználását is igen nehezíti, sok esetben kétséssé teszik a távolabbi pontokon.

Egy fegyvergyár, részben legalább, e bajon is segíthetne és pedig első sorban itt országgrészünkben, a birodalom keleti határán, merről — úgy hisszük — nem a legcsekélyebb veszély fenyegetheti hazánkat.

Ajánljuk az erdélyi részekben fölállítandó fegyvergyár eszméjét kormányunk beható figyelmébe!

Színházunk és a gázvilágítás.

Nem czélunk czikkünk címét kimeríteni. De miután az újabb idő a színházégekben oly gazdaggá lett, hogy az utolsó években 8—10 esék áldozatul; miután színházunk is új szerkezetű gépezetet és díszítményeket kapott, s ma holnap gázvilágítást kap, melyeknek a megszaporodott égeket tulajdonítják: nem épen felesleges a biztosításügyi statisztika ide vonatkozó jegyzeteit szelöztetni.

Nem gondoljuk, hogy színházunkba a gázcsöveket azon primitív alkalmazással vezetnék be, mint a milyenel az egyes épületeket és közhelyeket elkezdették éktelezteni; nem szólalunk fel ez irányban: a helyett alkalmat veszünk a színház-égek világstatistikáját beszéltetni.

Hübner összehasonlító statistikája az európai színházok számát 150-ra teszi. Az ő és mások számítása szerint van: Franciaországban 337, Olaszországban 298, Németországban 191, Spanyolországban 169, Angliában 160, Ausztria-Magyarországon 160, Oroszországban 34, Belgiumban 34, Hollandiában 33, Svájcban 20, Portugáliában 16, Lengyelországban 10, Svédországban 10, Norvégiában 8, Daniában 8, Törökországban 4, Görögországban 4, Oláhországban 3, Szerbiában 1. Miből láthatni, hogy a mi Olaszországban 75,000 lélekre esik egy színház, Ausztriában már 235,000-re, Oroszországban már 1½ millióra esik egy.

A más biztosítási tárgyaknál a tűzveszélyesség a nép-sűrűség és közlekedési eszközök arányában nevezkedik: azonban a színházra nézt ezen arány fölállítását Olaszország példája visszatartja. Im mindamellett, hogy aránylag legtöbb a színház, s építési módjuk a majlandi Scala és a velencei Fenicetől messzi esnek, mindazáltal legkevésbé színház-égek jött elő, még pedig azért, mivel az olasz nép zenét, szavallást és éneket akar színházaiában élvezni, nem pedig látványosságot. Vagyis a látványosság hajhászata teszi a színházokat tűzveszélyessé, s ebben különböznek más kockázatoktól.

A tüzesetek kronikája ezen állításnak szintén igazat ad. Az újabbkor, mindamellett, hogy a színházak szaporodását szem elől nem tévesztjük, a színházak felépítése körül rendkívüli, mondhatni megdöbbentő progressiot mutat fel. Az utolsó száz év színház-égeit az újabb idő tanulmány tárgyává tette, s ennek alapján a következő színházégek lettek feljegyezve:

Londonban: Hay-Market 1778, Ashley 1794, Surrey 1805, Conventgarden 1808, Drurylane 1809, Ashley-

anphiteatrum és Argyle-Bows 1830, Lyceum 1831, Ashley anphiteatrum 1841, Olympique 1849, Islington-Circus 1853, Conventgarden, Pavillon, Sarreygarden 1856, királyi színház 1867.

Párisban: L' Opera 1763 april 6 és 1781 jun. 8., Les Delassemenos-Comiques 1787 febr. 2-án, Théâtre Lazery 1798 máj. 30-án, Cirque 1798 dec. 15-én, Th. Français 1799 máj 8., Odeon 1818 marc. 20., Cirque Olympique 1826 maj 15-én, Ambigu-Comique 1826 jul. 12-én, Folies-Dramatiques 1836 dec. 13-án, Gaité 1837 febr. 24-én, Th. Italien 1838 jan. 15-én, Vaudeville 1838 jul. 17-én, Diorame 1839 marc. 8 és 1849 jul. 14-én, Nouveautés 1866 dec. 5-én, Th. de Belleville 1867 dec. 10-én, Hippodrome 1869 oct. 1-én, — mihez most a Commune által leégetett színházak járulnak, melyek égése azonban egészen más természetű.

Csak Németországban magában 1847—71 közt 14 színház égett le, melynek a carlsruhei 1846 febr. 28. 52 emberrel, berlini 1847., regensburgi 1849., donau-eschingeni és dessani 1850., kölni 1861, bécsi Neumann 1863., boroszlói 1865., insterburgi 1866., kaiserslauterni, kölni kettő, drezdai 1869-ben, boroszlói 1871 jun. 13-án.

Ha az utolsó éveket vesszük, ezek közt 1869 tünt ki mindenek felett, mint a mely évben Európában 12, Északamerikában 3 égett le, melynek: a kaiserslauterni, kiewi, nizzai, glasgowi, hulli, durhani royl, Kölnben a városi és a részvényes, Malagában a Libertad, Napolyban a Bellini, a gfelei városi Svédországban, a drezdai királyi, a párisi Hippodrom, s a new-orleansi dajttoni opera és milwaukeei gaiety Északamerikában, — 1870-ben a brünni jun. 23-án, a strasburgi sept. 15-én, 1871-ben a boroszlói jun. 13-án.

Eleget gondolunk közölve lenni arra nézt, hogy felhozzuk, miszerint az amsterdami 1772-ki színházégetéstől még 130 színházat mondanak elégettnek, melyek értéke majdnem 100 millió frt, mihez hozzá jön a számtalan emberélet, p. a saragossai 1788-ki égésnél 600, quebeci 1846-ki égésnél 63 halott, 200 sebesült, hogy a csekélyebb számú áldozatokat ne említsük.

Lehetlen fel nem tenni, hogy színházégeink fele az utolsó 10 évre esik, s hogy az égés legtöbbször az előadás utáni két órában, s többször a hideg hónapokban szokott kiütni. Valamint az is megjegyzést érdemel, hogy a színházak ha meggyulnak, rendesen menthetetlenül leégnek, le mivel a színházi anyagok a tűznek rendkívüli táplálékot nyújtanak, annyira, hogy a kőfalak ki nem állják; s még azon szerencsétlenséget is előidézik, hogy csaknem felénél a tűz a környező épületekre is kiterjed.

A tények beszélnek. Még csak annyit kívánunk megjegyezni: Mauret és Pourville Párisban 1869-ben, Flösch Agoston Bécsben 1870-ben egész munkát bocsátottak ki arról, hogy lehet a színházakat úgy építeni és berendezni, hogy a lángok áldozatává ne essenek.

BELFÖLD.

Építsünk oltárt a nőnevelésnek.

Megnyitó beszéd, melyet a hunyadmegyei négyeletalakító gyűlésénelmondott Koós Ferencz.

Mélyen tisztelt honleányok!

Részemre jutott a kitünő szerencse, szívem mélyéből üdvözölhetni szeretve tisztelt elnökünk nevében hazánk lelkes leányainak e díszes koszorúját. Legyenek azért mindekelőtt üdvözölve szíves megjelenésükért, a nevelés magasatos ügyének sz. nevében, mint megannyi lelkes apostolok! Szabad lesz ugy-e bár reménylenem, hogy mai egybegyűlések arany betűkkel leand beírva a Hunyadiak e klaszikus földjének történelmébe? Ugyebár, hogy az a sz. ügy magasatos érzete, melyért ma ide fáradtak, már előre is összeforrasztotta nemes szíveiket? Ugyebár egy gondolat, egy érzés dobogtatja mindnyájok honleányi tiszta keblét, mely e szavakba lel ma általam kifejezést: „Alakítsunk nőegyletet és építsünk oltárt a nőnevelés szent ügyének!”

Életem legszebb, legdicsebb napjának fogom tartani a mai nagy napot, melyen sserencsés vagyok szavakba foglalhatni ennyi lelkes honleány tiszta szívének forró ohaj-tását.

„Alakítsunk nőegyletet és építsünk oltárt a nőnevelés magasatos ügyének,” ugyebár, hogy ez a dicső jelmondat áll ama lobogón, mely alá ma ide összegyűlekedtek?

Oh hallja meg ezt ma maga az Ég ura is, s e szent czélu törekvésükre adja a maga sz. áldását!...

Szerénytelenség volnatölem, e sz. czélu igyekezetnek városunkra, megyénk, hazánkra, kiható üdvös voltát épen azok előtt fejtegetni, a kiknek keblében ez üdvös eszme, az áldott gondolat megfogamszott; a kiknek én a tanár — tanítványok lehetnék; a ki ez eszme megvalósításáért lelkesedtek, áldoztak, melkőtt híremet hallották. — Én nem tanítani oktatni, hanem lelkesedni és okolni jelentem meg ma itt. — Legfennebb szerény tolmácsa lehetek ama nemes érzelmeknek, melyek felmagasztalják ma önök honleányi kebeleiket. — De reám nézve ez is a legfényesebb kitüntetés: tolmácsa lehetni honom ennyi lelkes honleányának.

Mai egybegyűlésük főczélja: egy nőegyletet alakítani és tanácskozni egy itt Déván felállítandó leánynevelde

ügye felett. — Engedjék meg, hogy mondjam ki előre is azon mély meggyőződésemet, hogy én ezen üdvös eszmék megvalósításán egy pillanattal sem kételkedem. — Hazánk történelme és az élet tapasztalatai arra tanítottak engemet, hogy annak az ügynek, melynek lobogóját honom lelkes leányai ragadták kezeikbe, annak meg kell valósulni, annak élni és virágozni kell, míg azt ők kezeikbe tartják és nemes kebleiken meglegetik.

S kérdem, van-e szentebb ügy e földön, mely méltóbb volna a nők kezek gyöngéd ápolására, mint a nőnevelés? ! Avagy nem ettől függ-e az egyesek, a családok boldogsága, kunyhókban és palotákban egyaránt? Nem ettől függ-e a haza, a nemzet jövője és felvirágzása. — Olyan ez, mint az áldott nap a természetben: egyformán szórja kunyhókba és palotákba áldástóztó sugarait. Mivelt nő nélkül nincs, sem szegény sem gazdag sorsban, boldog férj és nincsenek boldog gyermekek. — A mivelt nő világító és melegítő napja a családi életnek, de a műveltség senkivel sem születik, ezt a nőnevelésben, tanodákban nyerhetjük. — A nap élető és világító sugarai, a lég- és tápszerek szegénynek, gazdagnak, egyformán szükségesei. Ilyen a nevelés és oktatás is. — Ez megarányozza a kunyhókat és egyetlen ékszere a gazdagoknak.

Hála az égnek, hogy olyan korban élünk, melyben e kincs közös kincsünk lehet, csak komolyan akarjuk.

Mit nem adtak volna ösanyáink, ha ők, mint itt ma kegyetek, közösen tanácskozhattak volna, a nőnevelés sz. ügye felett? — Mit nem adtak volna ezelőtt csak néhány évtizeddel a szegény sorsu anyák, ha láthatták volna, hogy az uri hölgyek leszallanak közikbe és az ők szegény gyermekeik neveléséért, oktatásáért is ez által boldogságért fáradoznak? ! Nem volt nagyon régen, midőn még magasabb körökben is abban az előítéletben éltek a férfiak, hogy a nőnek elég ha kissé olvasni tud, de írni? oh ez felesleges, sőt veszedelmes...

Az idők megváltoztak; a jogegyenlőség e téren ki van mondva; de hogy az ige testé váljék: nőnevelés és oktatásra van szükség. Hasztalan mondaná ki e nélkül a férfi-nem a nőnem legteljesebb jogegyenlőségét a társadalmi és más téren, mert nevelés nélkül a teljesebb szabadság: a legélesebb kés, melyet legelőbb önmagunk ellen fordítanánk; égőfáklya, melylyel nem világítunk, hanem gyújtogatunk. — Isten őrizze meg hazánkat, s közelebb városunkat, megyénket a nevelés nélküli szabadságtól s a menyinyben benne vagyunk, szabaditson meg minél előbb!

És nekem erős hitem, hogy meg is szabadítja. Megmondom miért? Azért, mert a nőnevelés ügyét magukra legilletékesebbek: a lelkes nők ragadták kezeikbe. Míg ez meg nem történt, addig szorongó szívvel gondolt városunk, megyénk jövőjére. Ma azonban lelkesülten kiáltok fel a költővel: „Ne félj hazám, lesznek, kik harcoljanak és megvívjanak érte.”

Igen is, harezra hívja kegyeteket mélyen tisztelt hölgyeim a haza, de nem Eger várának hősi női-vértől védett falaira, hanem a nevelésnek, áldozatok igénylő sz. területére, melyen még egyszer kivívhatják az egi nevet. Feltámaszthatják még egyszer a Hunyadiak dicsőült édes anyját, a mint koszorút nyújt a csaták viharából diadallal hazatérő szerető férjnek és kedves fiának. Mert mi tartotta meg közel ezer év óta számunkra a hazát? A kard, melyet a család keblében a hű nők és édes szeretete acélosított meg, — de mitől kapja a szeretet a maga mindenható erejét? a neveléstől. Mi ad a családnak hű életpárokat, sirig tartó hűséget és boldogságot, hálás gyermekeket? a jó nevelés. — E varázserő adott égi erőt a spártai nőnek, hogy a paizs kezében adja csatára készülő fiának, mondván: „Fiam! ezzel vagy ezen: a viszontlátásig.” Minő hatalom vágatta le a carthágói nőknek dús hajzatát, hogy aztán ezzel együtt ők is városuk romjai közzé temetkezzenek? A honszeretet hatalma, mely a nevelésből merítette táplálékát. Minő hatalom volt az, mely a haza oltárára rakatta le, nem egyszer, a római nőkkel minden ékszerüket; a mely Corneliával gyermekeiket; veinsbergi nőkkel: férjeiket mondotta legdrágább kincseiknek? A haza, a magzat és a férj iránti lángoló szeretet varázsa hatalma; ez a szent háromság, melynek egyetlen melegágya: a jó nőnevelés. És minő isteni erő az, mely egy beteges nő által ápolgatva éveken át feledhetlen költőnk Tompa Mihályt: a jó nevelésben gyökerező női hűség.

Ki simítja el a férj homlokáról az élet viharait

A 'KELET' TÁRCZÁJA.

A tengerészeti kiállítás Nápolyban.

(H. G.) Nápoly ez ideig látogatója, a természet ezer csodáin felül, még egy időszéri látványosságot is talál ott, mely azonban, természetesen, nem versenyezhet a Golf és nagyszerű környezetének elragadó voltával. E látványosság a hajózási, tengeri kereskedelmi és halászati kiállítás.

A Villa Reale végénél emelkednek az egyszerű kiállítási épületek, szegényesen ékítve s majdnem igen tágasan az aránylag csekély részvéthez mérve, mely környezi. Pedig e kiállítás nagyon is sok olyat tartalmaz, mi ugyan csak megérdemli, hogy, ha nem is tulajdonképi tengerészeti, de nemzetközi szempontból pár perc figyelmét ráfordítsuk.

Ha a csinosan berendezett előkertből az első terembe, jobban mondva első teremcsoportba lépünk: mindennemű ipartermények közepett találjuk magunkat. Van itt olasz gyapot Castellamareből; len Cosenzából; a mező, fa és tőke gyümölcsei az ég minden szakából; szesz italok és nádméz, mint a gazdasági ipar képviselői; liszt és dara, sütemény és befőtt. Különösen a befőttök a lehető legszebb kiállítással díszeskednek, úgy hogy e kitüntetésből majd-

kapott redőket; ki nevel a hazának hű fiakat, lelkes leányokat; ki könnyűül az árván, a szenvedőken a nyomorultakon; s kinek ajkai védik meg a végpusztulástól az édes anyanyelvet? A szeretettel párosult jó nevelés. Kik őrzik meg az országok támaszát, talpkövé: a tiszta erkölcsöt? A jól nevelt, a tiszta keblű leányok és édes anyák. Jó anya nélkül még soha sem volt nagy ember a földön, ámde e jó anyák korunkban már csak a jó nő-tanodák virágaiból fejlődhetnek.

1-ső Napoleon így szólott egykor Campan híres nevelőhöz: Az elavult nevelési rendszerek többé nem felelnek meg. Mire lenne szükségünk, hogy jó nevelést kaphatna Franciaország ifjúsága? „Anyánkra” felelé Campannó. „Ime viszonza a császár, egy egész nevelési rendszer ebben ez egyetlen egy szóban.”

Vajha ne felelte volna el soha Franciaország azt az egyetlen egy szót! Ma nem fekünnék a pórban, — ellenségeinek lábai előtt.

E gondolatok csak halvány színezete azon magaslatos gondolatoknak és érzelmeknek, melyekkel ma önk m. tisz honleányok e teremben fölsétáltak, hogy ma itt női egyület alakítsanak és egy itt Déván, felállítandó nótanoda mikénti életre hozása felett tanácskozzanak. Mondanom sem kell, hogy erről a fejünk felett porladozó dővai váróról, hazánk ezeréves története néz ma le kegyetekre, hogy tanuja lehessen a nagy és dicső múnék, melyet életre hívni szent elhatározásuk!...

Az áldások ura Istene száltsa kegyetek honleányi munkájára az ő szent áldását!

Egy kirándulás Petrozsénybe.

Szászváros, jul. 1-én 1871.

(Folytatás.)

Pujnál kezdődik a legérdekesebb parthé.

Szebbnél szebb tájrajzok nyílnak fel az elbájt szem előtt, és szinte roszul esik, hogy a vasut oly sebesen halad előre és nincs elegendő idő e regényes vidék szépségeit teljes mértékben élvezhetni. Innét kezdve észrevehetőleg emelkedik az út és 60 ölré már egy egész ölmelkedése van.

Kitekintve a völgyet egészen eláradva láttuk, számos kis hegyi patakocskát tekintélyes folyóvá nőtt ki magát, és elhagyva medrét, szilaj kedvvel tört magának utat, a völgy torkolatában.

Krivadia előtt egy nagy kanyarulat kezdődik, melynek tetejére felérve az alatt fekvő völgyre elragadó kilátás nyílik. Nem lehet leírni, minő vad-szeszélyes és mégis szép alakokban mutatkozik itt a természet nagyszerűsége. Majd rémítő magas köszirt falak, kanyargó nehéz hágók, majd keskeny hegytorkolatok és változatos festői sziklacsopordozatok, zuhogó vizes és gazdag változatoságban váltják fel egymást; szóval a regényes vidéknek ezer szépsége környezi e merészen vezetett vasuti vonalat. Hozzájárult ehhez, hogy a sziklák és halmok öléből kifakadó csermelyek, a folytonos eső következtében megáradván, az alatt elterülő völgyet elárasztván, oly látványt nyújtának, mely sokáig fog a kirándulók emlékébe megmaradni. A mellett vasuti építészeti remekekkel is bőven dicsekszik e vonal.

Különösen egy pompás márvány kővekből faragott 14 ölmagas hid szízi a vidéket; és 7 alagút, melyek közül a legnagyobb 450 ölmhosszu, nem kevésbé emeli az érdekességet és dicsőíti mesterét.

Valóban az ember csodálkozni kénytelen az emberi ész és leleményesség nagyságán, hogy utat varázsol oda, hol az előtt vihar és fürgeteggel daczoló szirtgerincek az ő teremtés nyomait viselik.

Ekként elbájlva értünk Banitzára, honnan rövid pihenés után utunkat tovább folytattuk. Banitzáról kiérve roppant sziklatömegek terülnek el ismét, jobbra pedig patak foly, mely már elhagyva Erdélyt, Oláhországnak veszi útját. A mint a torkolatból kiértünk megállt a vonat, hogy a kéjvonati program szerint a „Cetatea bolii” nevű híres csepegő barlangot megtekinthessük. Fájdalom, hogy ebbeli tervünk nem sikerült és csakis a nagyszerű sziklaüreg bejáratát láhattuk, minthogy a folytonos eső

nem következtetni lehet a kiváló előszeretetre, melylyel a nápolyi s egyáltalán az olasz ez édességek iránt viseltetik.

Nagyobbmértű kitűnőséget azonban e helyen nem találunk. Menjünk tehát tovább s lépünk más terembe, melyben a hajók és hajó-mozdonyok vannak a kiállított mintákon föltüntetve. A kiállítás ez osztálya már sokkal több érdekességet nyújt. Egy egész sereg kis minta mutatja a csónakok és bárkák vázát, melyek különben a maguk valóságukban is láthatók itt. Azok közt a széles alaku evezős csónakai a hadihajóknak, a testes genuai bárkák, a könnyeningó nápolyi naszádok, egy hosszannyló angol dandy-ladik és mindannyinak koronájául, egy szép mivű, gazdag ékítményű velencei gondola. Csodás fölényt gyakorol környezete fölött e költői s költőiségebe burkult jármű kecses alakja, büszke nyakával, meghajlított orrával. Alapszíne fekete, ezüst csikok szegik át, fölötté se-tét baldachin, ez alatt a szép párnás ülések — mindez, mintha Velenceze halsikámu vizeire volna teremtvé, a mint a lagunák fölött végig röpül.

Minél tovább, annál nagyobb méreteket látunk a hajó-építészetből. A folyamok vontatói, a yachtok, Goellettek és Brigantinok, a kereskedelmi járművek, két három árboczukkal, a briggek, Bragazzok egymásra következnek, míg végre a gőzösökhöz és hadi hajókhoz érke-zünk. „Mérés az emberi nem és bűnnel teli.” Föl akarja tartóztatni a szelet és vihart s nem elég, hogy a hullámokkal evezzen: még a vitorlák, a hajóknál nagyobbak,

által a barlang vízzel megtelvé, bemenni nem lehet! Viszátértünk tehát s utunkat tovább folytatva folyvást festői képekben, minden kanyarulatnál újabb változattal kedveskedő ut kettős hegyvonalról kísérve, rövid idő alatt, kirándulásunk célpontjához, Petrosénybe értünk.

Itten már mindenkinél, a hogy leszállott, első gondja volt, hogy a terített asztaloknál magának helyet szerezzen, és a töven részesült szellemi élvezet után az anyagiból is találjon kielégítést.

(Vége következik.)

A magyar delegatióból.

— A hadügyminiszter a következő pót-előterjesztést nyújtotta be a delegációknak:

„Miatán a pesti Ludoviceum épülete még ezen év folyamán alatt a magyar kir. honvédelmi miniszteriumnak visszaadatik, úgy tehát feladata lesz a közös hadigazgatásnak a betegek elhelyezéséről azonnal gondoskodni.

Tekintve a keresztültiveltre kiszabott rövid időt, ezen feladat megoldása csakis egy oly téli és nyári elhelyezésre alkalmas barak-kórház építése által eszközölhető, a milyen a német hadseregeknél már is gyakori használatban van.

Gróf Andrássy magyar királyi miniszterelnök ő nagyméltóságának nyilatkozata szerint, Pest városa hajlandó, a szóban álló kórház építésére szükséges telket 10 év tartamára minden kárpótlás nélkül a hadigazgatás rendelkezése alá bocsájtani.

Tekintettel erre és azon körülményre, hogy az egész csak ideiglenes jellemű telep lehetőkép gyöngén lesz építendő, a hadigazgatás hatalmában áll, az 500 betegre való elhelyezést még az idén tökéletesen használhatóvá tenni.

E szerint bátorodik a közös hadügyiség javaslatba hozni, hogy méltóztassanak elhatározni a nagytekintetű országos bizottságok:

A hadigazgatásnak az 1871-ik évre szóló hadsereg rendkívüli szükséglete fejében a Pesten építendő barak-kórház számára 300.000 frtnyi póthitel azon megjegyzéssel engedélyeztetik, hogy a fennidézett telep ezen év végével minden akadály nélkül használhatóvá tenni.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, július 7.

(s.) Franciaországban a pótválasztások és Gambetta programmszerű bordeauxi beszéde képezik a nap eseményeit

A mi a választások eredményét illeti: mindaddig még hivatalos, biztos tudomásunk nincsen. Lapunk esztörtöki számának magántávirata szerint az egész országban a mérsékelt republikánus párt aratott nagymérvű győzelmet; azonban a távirat e tudósítása még megerősítésre várakozik.

A hadsereg újjaalakítása is nagy mérvben halad. A francia közvélemény általában igen meg van elégedve Cissey tb. az új hadügyérrel s a francziák egy második Nielt látnak benne. S tevékenysége valóban sokoldalú s már is gyümölcsöző. A Rhone-völgyben új lovashadtestet alkotnak. Bourgesban, Toulouseban s más helyeken a tűzér és hadi anyagokat egészítik ki. Külön iskola felállítása tervezetik tűzértisztek számára. Toulouse közelében pedig állandó tábor alakítatik, melyben két gyalog és négy lovasezred állomásozand. Cissey általában a tűzér-újjaaszervezésére fordítja főfigyelmét, melynek számára állítólag igen nagy sikerrel biztató új ügyrendszert talált fel.

Egyik közelebbi táviratunk azon hirt hozta volt, hogy Anglia a berlini udvartól visszahívta Loftus lordot, s helyébe Odo Russelt küldi, Bismarck herczeg persona gratissimáját, ki a háboru alatt Versaillesban, mint Anglia ügyvivője, a porosz kormányra nézt igen kedvezően, Franciaországra nézt pedig sikertelenül vitte közvetítői szerepét. Az utolsó háboru részben megzavarta ama benső viszonyt, mely a berlini és londoni kormányokat éveken át össze-

sem elegendők neki s ha bár az árboczokra és vitorlarudakra egész nagy fákát használnak is föl, még a vitorlákra vitorlákat halmaznak, a hajó orrára és farára is akgatnak s így sokszorozott módon hívják ki a halált. Nincs átok, mely elég nagy lehetne Ikarusnak, a vitorla föltalálójának, számára: ő nem elégedett meg, hogy az ember a szárazon meghaljon, temetetlen is el kell pusztulnia! Ily szavakkal kárhoztatja Plinius korának hajókázási műveltségét és ime, most azon a helyen, hol ő annyiszor járkált, a hajókázás további fejlettségeinek jelei ottan állanak sorjában. Mily szavakat lelne és használna most Plinius gőzösökkel és hadi hajókkal szemben, ha egyszer csak visszatérne e világra s az általa jól ösmert helyen látná azokat?

Valóban, e fejlődés nagyszerű vala!

Mert itt láthatjuk azokat a mintákat és képeket is, melyek a mult hajóit ábrázolják; s így mintegy történelmi áttekintést nyújtanak. Egy egész sor kép és fotográfia áll itt, melyek a régiek, a görögök, a főnicziek, egyiptomiak, asszirok és rómaiak hajózási eszközeit tüntetik föl; a Trajánikötőben lelt relifek a római teherhajók egész alkatát előnkbe állítják; a középkor kezdetétől itt látjuk a maurok hajóit és később az olasz városok gályáit, nehézske kettős-hármas evező-soraikkal. Velenceze büszke hattyuit, sokszörű alakjaikkal és neveikkel, esetlen avagy könnyű és ragyogó alkatukkal, ékítményeikkel, nyomrul-nyomra jelölve a hajó-építés fejlődését.

(Folyt. köv.)

fűze. Főleg a Belgium ügyében tett leleplezések keltették fel Anglia bizalmatlanságát Bismarck herceg tervei irányában, mire a német officiosus tollak azzal válaszoltak, hogy nem a legbarátságosabban emlékeztek meg a szigetek királynőjéről. Most úgy látszik újból helyreállt a jó egyetértés a két hatalom között; legalább a körülmény, hogy a nem igen kedvelt Loftus lord helyébe az angol kabinet Odo Russelt küldte, ezt bizonyítja.

A „Pesti Napló“ bécsi levelezője a török szultánnak Stambulban a múlt hó 27-én tartott trónralépési évfordulati ünnepélyéről emlékeztet, a többek között így ír az ünnepélyről:

„Konstantinápolyban múlt hó 27-dikén ünnepelték a szultán trónra léptének évfordulóját. A diplomatai testület tisztelgése alkalmával ekkor Ignatieff tábornok mondta a szokásos üdvözlő-beszédet. Értesült helyen azonban azt is hallám, hogy a szultán ez alkalommal a magyar-osztrák követet kiválólag kitünteté, s különösen felkérte, hogy souverainjével a szultán legszívesebb és legőszintébb jó kívánatait tadassa. Egyszersmind azt is tudathatom, hogy egy angol consortium jelenleg a portánál egy bank engedélyeztetéséért jár közbe. A porta ezelőtt egy évvel, hasonló intézet felállítására bécsi cégekből alakult társaságnak adott fermánt, de e társaság mind e mai napig nem használta fel az engedélyt.“

A pápa, mint néhány nappal ezelőtt említettük, nem akarta volt bevárni Viktor Emanuel bevonulását Rómába. Erre nézve most érdekes közleményt hoz a londoni „Pall-Mall Gazette“, melyet érdemesnek tartunk egészen átvenni, mert a vatikáni helyzetre élénk világot vet.

„Caterini és Capolsi bibornokok, írja a nevezett lap.

— Jun. 22. Caterini és Capolsi bibornokok indítványára elhatározta a collegium a pápára hatni, hogy az olasz király megérkezésekor hagyja el Rómát. A pápa azonban vonakodott elmenni és kijelenté, hogy sokkal öregebb arra, hogy új hazát keresen és ott kell maradnia, a hol van. Ujabbán egy teljes bibornoki gyűlés fog tartatni, mely a teendők felett határozand. IX. Pius általán véve nagyon levert, és számos küldöttségnek adott válasza nem mutatnak bizalomra, ámbár az adományok mindenfelől özönlének. A csodát is, melyet kilátásba helyezett, a legfájdalmasabb hangon hirdeté.

Egy pápai hivatalnokokból álló küldöttségnek is kijelenté többi közt, hogy az Istenen kívül nincs más remény és arra kérte őket, hogy imádkozzanak Istenhez, hogy lágyítsa meg az ellenségek szívét. Antonelli így nyilatkozott egy bibornok előtt: „A hatalmak közül egy sem tiltakozott az olaszországi garantiák ellen és bizonyosnak látszik, hogy Olaszország Németországgal szövetséget kötött. — Hogy mit határozott, mit nem az említett bibornok gyűlés, nem tudni, de bizonyos, hogy a pápa a király megérkezésekor Rómában maradt.

Szóval, mindebből az tűnik ki, hogy a csalhatlan pápa is csalódik és — meghajlik a körülmények előtt.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, július 7. 9 ó. 40 p. d. e.
Érkezett: július 7 10 ó. 30 p. d. e.

A magyar delegáció ma nyilvánosan ülészik, azután elnapolja magát 15-kéig, s e hó 16 vagy 17-kén tartja utolsó ülését.

Chambord gr. Párison átutazott.

A francia pénzügyér 100,000,000 franc hadikárptólást szombaton lefizetett s 1,500,000,000 francot gyorsan lefizetend, hogy a német occupatiót megszüntesse. A Hivatalos lap az íróknak mérsékletet ajánl a hirlapok irányában. A cautió kötelezettség a hirlapokra nézve a nemzetgyűlésben elfogadtatott.

Az összes főrenczi külvétségek Rómába megérkeztek.

Vilmos császár jobban van s Potsdamba rándult; rheumabajban szenvedett.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, júl. 7.

— Reményi Ede, mint biztosan értesültünk, első hangversenyét jövő csütörtökön tartja a redoute-teremben. Vele jön és közre fog működni hegedűn is, kitűnő tanítványa Plotényi Nándor.

— Báro Kemény Gábor a delegáció utóbbi ülésén interpellatiót intézett a közös hadügyminiszterhez a marosvásárhelyi vár ügyében, kérdést téve, hogy mily stadiumban áll ez ügy. A várban ugyanis katonai depot mellett puskapor is tartatik. Marosvásárhely folyamodott is e tárgyban már jó régen, hogy onnan ne csak a depot, hanem és főbbkép a puskapor raktár eltávolításáért. Intézkedés mind ez ideig nem történt, holott a puska-pornak a városnak közvetlen közepén való tartása elég ok lehetne a komoly gondolkodásra. Az interpellatió kiadatott a közös hadügyminiszternek; mi reméljük, hogy adandó válasza megnyugtató leend.

— A honvédség őszi gyakorlatai az idén oly mérvűek lesznek, hogy a főbb tiszteknek is alkalom nyíllék nagyobb tömegek vezényletére. Hét felé lesznek dandárok: Csákován, Szebenben, Miskolczon, Varasdon és Vác környékén a pesti, budai és ipolysági dandárok egyesítve. Ezen gyakorlatoknak keresztülvitelére szükséges költségek az előirányzatba felvett összegből fedeztetnek akként, hogy az 1869-ik év végével a hadsereg tartalékából áthelyeztet 18,000 honvéd a gyakorlatok alól egészen felmentetik s hogy a dandárokba osztandó zászlóaljak 600 emberre, egy egy lovasszázad pedig csak 100 lóra egészítették ki. Miután azonban az ily nagyobb hadtestekben való gyakorlathoz czéljuknak csak úgy felelnek meg teljesen, ha az elkülönített dandár tűzérsséggel, s a Vácznál összpontosítandó

hadosztály műszaki s ápoló csapatokkal is ellátatik, a miniszterium ebbeli előterjesztésére ő felsége elrendelte, hogy a nagy-szebeni és csakovai dandárok egy-egy üteg tűzérsséggel, műszaki és egészségügyi csapatokkal fognak ellátatni. De hogy az összetartozásra és együttes működésre való hivatottság eszméje kifejezést nyerjen, elrendeltetett, hogy a budapesti helyőrség csapatai is részt vegyenek sept. 22—27-ig a honvédség nagyobb hadműveleteinek kivitelében.

— Tanárválasztás. A kolozsvár városi iskola széknék tegnaptartott ülésében 11 minősült pályázó közül Cziriák Albertet választották meg rendes tanárra a kolozsvári polgári tanoda német nyelvi tanszékére. Örvendünk a szerencsés választásnak.

— Figyelmeztetés. Alulírott rendező bizottság, figyelmzetteti a szentlászói tűzkárosultak javára rendezett dal- s táncszertélyben résztvenni akarókat, hogy ez estély dalversenynyel vevén kezdetét, pont 5 órakor fog megkezdetni, nehogy tehát a közönség nagy része, miként az nálunk már szokás, azon hitben, hogy az efféle mulatságok két órával később szoktak megkezdetni, a dalversenytől elkéssék. A rendező bizottság.

— A helybeli polgári tanodában a nyári közvizsgálatok f. hó 11- és 12-ik napjain tartatnak, délelőtti 9 órától 1 óráig, az intézet helyiségében (Bogdánfy-bástya); ugyane hó 13-án délelőtti 9 órakor fog az érdemsor felolvasatni és az iskolai év bezáratni.

— Hevrek! Az „Erdély“ című lap egy dévai leveléből arról értesülünk, hogy ott kormány költségen egy reáliskola fog felállítatni; ez tehát egyike lesz amaz iskolának, melynek tanszékeire a pályázat lapunkban is ki volt hirdetve, de a főlálítási hely még nem jelöltetett a hirdetményben. Hát a másik hol lesz?

— Reményi Ede erdélyi körutját megkezdette és Déván adta első hangversenyét. A casino-terme zsufolásig telt meg és a művészt nagy lelkesedéssel fogadták; Reményit annyira meglepték e kitüntetések, hogy megígérte, mikép erdélyi körutját Déván és Hátszegen fogja bevégezni, mind a két helyen hangversenyt szándékozván adni a leány-növeldék javára.

— Egészséges felfogás. Midőn az erdélyi ref. püspök, a múlt héten a gerendi egyházközséget hivatalosan megvizsgálta, a templom bejárásánál egy igénytelen egyszerű öreg ember a népből — ékes párnán — e szavakkal adta át neki a templom kulcsait: „hódoló tisztelet jeléül; nem azért, hogy felnyissa az egek kapuit, hanem azért, hogy megmutassa az égbe vezető utat.“

— Elusztott s megrongált hidak. A bihar-margittai országutnak két legnagyobb fahídját a poklosteleki és micskei határokon tökéletesen elvitte a vízár — a többi hidakat Margitáig és innen Széplakig pedig mind megrongálta.

— Haydnnek egy eddig ismeretlen magyar zenekölteményét közli a berlini „Bazar“ legutóbbi száma. Részletes adat e zenekölteményről a nevezett lapban nem foglaltatik, csak a közlő van megnevezve: Grünhut Bertalan ur Pesten. A hajjegyek alá a zeneköltemény eredeti magyar szövege van nyomtatva, mely a „Bazar“ közlésében, betűszerint így hangzik:

„Mit busolgsz árva szívem,
Mit gyötröd lelkemet?
Ah! szűnny meg verni bennem,
S végezd el éltetemet!
Adgy vissza kedvesemnek,
Kit bédet e verem,
Mi haszna életemnek,
Ha nintsen Thirzisem!“

Jégkronika. Az ország minden vidékéről jégverésről tudósítanak. Némelyik határt az idén 2—3-szor sőt többször is elverte. Hasábkokat kellene megtöltenünk, ha névszerint akarnók regisztrálni a jégverte helységek határait. S úgy látszik a táncznak még épen nincs vége. A változó, majd rekkenő meleg, majd híves időjárás még folyvást jégviharokat hoz és jósol. Örvendetes azonban az, hogy végre ezen irányban is kezd oszlani a babona, s ma már a föld népe is ritkán elégszik meg a harangozással. hanem — biztosít. Mint tudósítónk írják, a jégverte vidékek nagyrészben mind biztosítva voltak. Figyelmeztetjük erre a még nem biztosítottakat, mert mint az időjárás mutatkozik, még mind lesznek jegek, s vajmi jól esik még aratás előtt százakat és ezereket seperi be a biztosító társaságoktól.

— Tűzkronika. Ennek sem vagyunk hiányában. Uj-szénával rendesen tüzek járnak, elősegítve a szeles időjárás által. Több villámcsapás általi égés is fordult elő. Így Szamosújvárt, B.-Hunyadon, Borsán. Rendes tűzvészek voltak többek közt: Hídegzsamoson (2-szer), Felső-Bányán, Homoródon, Sz.-Pálon, Szt.-Péteren, Örd.-Füzesen, Virányos, Ponoron, Sz.-Kereszten, Patában, Bánfalván, Vajdalfalván, Tövisen, Ujfaluban, Vizszen, Csomafalván stb.

KÖZGAZDASÁG.

A vasut 1870-ben.

Az 1870-dik év a vasutügy fejlődésére nézve nagy fontossággal volt. A Mont-Cénisi alagut befejezésével a világkereskedés számára új ut nyílt meg; ezenkívül megtették az előmunkálatokat egy más alpesi vasuthoz, a St. Gotthard vasuthoz. Oroszország egymaga 413 mértföld vasutat adott át a forgalomnak s a fontos összeköttetési vonal a fekete tenger s a keleti tenger közt, s más részt Németország összkötését Smolensken át Moskvával s a Donnal (Orelen át) közel áll befejezéséhez. Oroszországban 1870. végével 1497 mfd vasut volt forgalomban és 494 készülében. További 840 mfd építése iránt az előmunkálatok már megtették. — Azáltal, hogy a török vasutakból egyrészt és a railabuzeo, valamint bukarest-plojesti vonalak egy része megnyitott, megtörtént az első lépés a keletnek az iparúzó nyugattal való összekapcsolására. A mi a megnyitott vasutak hosszúságát illeti, az első helyet Oroszország foglalja el 413 mfd-dal, a másodikikat az osztrák-magyar birodalom mintegy 200 mértfölddel, s az-

tán következnek Németország, mely háboruja dacára nevezetesen szaporította vasutvonalait és pedig 189 mértfölddel Franciaország nagyon hátramaradt. Így 1870-dik második felében mindössze 7 mfd új vasut tétetett forgalomba. Angliában csak London közvetlen környékén épült néhány rövid összekötő vonal. Hollandiában megnyitották a mēppen-grōningessi, a goudas-gravenhager vonalakat s a zoandami és utrecht-boxteli szányvonalakat. Belgium nem kevesebb mint 3 új összekötő vasutat tett forgalomba Franciaországgal és pedig a fumes-dunquerquei, hazebrouck-poperinghei s az armentières-cominesi vasut, Holland felé a terneuse-selzaetei vasutat. Dániában forgalomba tették a dél-seeländi vasutat. Olaszország nem bírta ugyan befejezui a liguriai vasutakat, de forgalomba tette a milano-cástagnolei vasutat, a nápoly-foggiai, a tarent-reggioi vonal nagy részét, s végre a sicilii vasut egy részét. Észak-Amerikában az 1869-ben megnyitott central-pacific vasut 300 új vasutnak adott létet, melyek összesen 3277 német mfd-re fognak terjedni s melyekből 1170 mfd már át is adatott a forgalomnak, 1870-dik év végével Amerikában 11,421 német mértföld vasut volt forgalomban, 8311 mértföld pedig épülőfélben. Azsiára nézve is fontos volt a 1870-dik év, a menyiben ezen évben nyitották meg az bombai-kalkuttai vasutat, mi által Elő India nyugati és keleti oldala most már a harmadik sinuttal van összekötve.

— A kolozsvári takarékpénztár 1871 jun. havi üzlet forgalma. Bevétel: Betétek 245 tétel után 47869 frt 87 kr, visszafizetett váltók 105700 frt, 37 kr, visszafizetett előlegek 3100 frt, befizetett kamatok 3043 frt 43 kr, Külömbféle díjak 885 frt 98 kr, Részvény átiratási díj 4 frt, Értékpapírok eladásából 9725 frt 75 kr, Értékpapírok kamatai 1466 frt 38 kr, Visszafizetett elhelyezmények 15000 frt, Elhelyezmények után befizetett kamat 452 frt 51 kr, Bécsi bankháztól 10.000 frt, Házbér 8 frt. Államilleték előlegek után 34 frt 10 kr, összesen 197300 frt 39 kr, pénzt. mar május 31-ről 38,111 frt 3 |kr összesen 235411 frt 42 kr. Kiadás: Visszafizetett betétek s tőkésített kamatok 117. tétel u. f. 38407 frt 46 kr, betéti folyó kamatok 108 frt 81 kr, Leszámitolt váltók 114783 frt 08 kr, előlegek értékpapírokra 6510 frt, kifizetett osztalék 1870-dik évről 120 frt, kezelési költségek 262 frt 37 kr, tiszti fizetések 180 frt, megjelenési tisztelet díjak 126 frt, értékpapírok 6352 frt 75 kr, Értékpapírok után megtérített kamat 23 frt 09 kr, Pénzüntézeteknél elhelyezmények 5000 frt, bécsi bankháznak 7788 frt 44 kr, többek számlájára 10,000 frt államilleték előlegek után 34 frt 10 kr, összesen 189696 frt 10 kr, pénztári maradvány június 30-án 45715 frt 32 krajczár, összesen 235411 frt 42 kr. Kolozsvárt június 30-án 1871.

Üzlet. A beszterezeti piac árjai jun. 27. 1 alsó ausz. mérője. Tisztabuza 6 ft. — kr. Rozs 4 ft — kr. Elegybuza 5 ft — kr. Zab 2 ft 40 kr. Széna mázsája 2 ft 20 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 9 ft — kr. Egy font fagygyugyertya 40 k. Marhahus fontja 20 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr. Lencse kupája 24 kr. Paszuly kupája 12 kr. Burgonya, mérője — ft — kr. Disznózsir fontja 60 kr.

A deési piac árjai július 4-kén. 1 mérő tisztabuza, legjobb, 6 ft 30 kr, rozs 4 ft 80 kr., elegybuza 5 ft 60 kr., zab 2 ft 20 kr. Széna mázsája 3 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 f. — k. Fagygyugyertya fontja 40 kr. Marhahús 20 kr. Konyhaliszt 8 ft 40 kr. Borsó — ft — kr. lencse — ft, — kr. paszuly 5 ft 60 kr., Burgonya — fr — kr.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Hogy a „Kelet“ 100-ik számában közlött feleletemben azon kitétel, miszerint „Gyárfás Imre kivételes állásba helyezte magát s az illem és lovagiaság szabályainál fogva feleletre sem vonható,“ igaz, — azt ezuttal más hasonló esetet mellőzve — tanúsítja az alább közlött nyilatkozat, miből a nagy közönség meggyőződést szerezhet az iránt, hogy Gyárfás Imre ur a személyemet becstelelenítő és a „Kelet“ 139-ik sz. közölt rágalmaiért a lovagias elégtételt megtagadta.

Ennek folytán, midőn Gyárfás Imre ur sértegető kitételeit aljas rágalmaknak nyilvánítom, jogosítva érzem magamat egyuttal Gyárfás Imre urat a nyilvánosság előtt rágalmazónak nevezni.

Kelt Seps-Sz.-Györgyön 1871. július 1-én.

Csabai László.

Alólirtak Csabai László barátunk által felkértevé, hogy egy a „Kelet“ című hirlap 139-ik számában Bitáról majus 8-ik 1871. Gyárfás Imre aláírása alatt keltezett cikiben ellene foglalt rágalmazás miatt, ezikkiró Gyárfás Imre urat lovagias elégtétel adásra szólítanók fel, melynek következtében felkeresvén itten S.-Sz.-Györgyön jelen lévő Gyárfás Imre urat, miután a kérdéselt „Kelet“ című hirlap 139-ik számában megjelent cikknek szerzőjeül magát elismerte, kinyilvánítottuk neki, hogy azon cikkben Csabai László személye rágalmazva van, s fel vagyunk kérve általa, a ezikkiró urat azért lovagias elégtétel adásra felszólítani.

Mire Gyárfás Imre ur a következő nyilatkozatot tette: miután Csabai László hirlapi téren az ő becsületét megtámadta, nem volt más választása, mint magának hirlapi téren Csabai Lászlótól elégtételt venni, s hasonlóan tessék Csabai Lászlónak is hirlapi téren magának elégtételt venni, — más elégtételt nem ád.

Kelt Seps-Sz.-Györgyön, 1871. jun. 26.

b. Apor János.

Szörtsey Elek.

Könyvkereskedésbe tanulóknak felvételük egy alkalmas ifjú Demjén Lászlónál Kolozsvárt.

*) E rovat alatt közlöttékért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a

HIVATALOS.

(240)

Pályázati hirdetmény.

(2-3)

A kolozs-monostori magy. kir. gazdasági tanintézetnél az erdészeti tanári állomás töredékébe jövén, annak f. évi November hó 1-ő napjától leendő betöltése végett ezen pályázat hirdetettik.

Ezen államással 1500 forint évi fizetés és 200 forintnyi lakbér illetőség van egybekötve.

Felhivatnak az ezen tanszéket elnyerni ohajtók, hogy végzett tanulmányaikról s előéletükről szóló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket legfeljebb f. évi **Augusztus-hó 10-dik napjáig** a magy. kir. földmívelés, ipar- és kereskedelmi miniszteriumhoz nyujtsák be.

Kelt Pesten, 1871 évi Junius-hó 24.

A magy. kir. földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumtól.

NEM HIVATALOS.

(226)

3-*

Aratógépek	ára	450 és 500 forint.
Szénagyűjtőgépek	"	125 "
Gubicz-féle vasekék	"	20 "
Vidats-féle vasekék	"	18 és 19 "
Eketaligák	"	10 és 13 "

Kaphatók:

JANKÓ VINCZE

gépgyárában

Kolozsvártt, külső tordautczában 306 sz. alatt.

Haszonbérbe kiadó.

A jövő 1872-dik áprilise 24-től kezdve több évre gróf Toldalagi Victor **koron-kai** tagosított birtokából 562 hold szántó, 144 hold rét, 277 hold legelő, 28 hold szőlő, a szükséges lakház és gazdasági épületekkel — a Koronka községében 8 hónap át kirekesztőleg gyakorolt koresoma joggal, kellő őszgabona és repce vetés sel, a Nyárad Karácsonfalván fekvő három kövű lisztelő malommal együtt. A birtok félmezőtől távolságra fekszik a közlebről megnyitandó marosvásárhelyi keleti vasúti állomástól. Értekezhetni személyesen, vagy levél által Koronkában — hova utolsó-posta Marosvásárhely — a tulajdonossal.

Haszonbér.

Alsó-fehérmegye **Verecsény** községében, a károlyfehérvári vasúti állomástól három, Nagy-Szeben városától négy és Balásfalvától egy óra távolságra; egy 700 holdat terő tagosított birtok terjedel. mes lak- és gazdasági épületekkel f. év november-hó 1. napjától 6 esztendőre haszonbérbe adandó. A feltételek iránt értekezhetni tulajdonos **SEETHAL FERENCZ** Seps Szent-Iványban Háromszéken.

LEGUJABBAN MEGJELENTEK

és **Stein János** könyvkereskedésében Kolozsvártt **k a p h a t ó k**

Községi faiskola

alapvonalok a gyümölcsstenyésztésre.

Községek, néptanítók, gazdák számára. Irta **Kócsi Károly**, a kolozsvári ev. ref. főtanodában a természetrajz r. tanára.

(A szöveg közé nyomott 58 ábrával s egy tervlappal.)

Ára 1 frt 50 kr.

A FORRADALOM.

Irta **QUINET EDGAR**. Francziából fordította gróf Károlyi Tibor. I. kötet. Két kötet ára 5 frt.

Székács József öszszegyűjtött egyházi beszédei.

I. kötet. 3 frt.

Fabian Dániel népszerű egyházi beszédei.

Egy egész évre Ára 3 frt.

Kecskeméti lelkészi-tár.

A gyakorlati lelkészethez tartozó munkák gyűjteménye. Szerk. **FÖRDÖS LAJOS**. III. füzet. Ára 1 frt 40 kr.

Jog- és államtudományi folyóirat.

Szerk. **HOFFMANN PÁL**. I. évfolyam. I. és II. évfolyam. Ára 2 frt.

Az osztrák polg. törvények rövid sommás kivonata.

Szerzette: **VUCHETICH ENDRE**. Ára 60 kr.

Vezérkönyv a testgyakorlás tanításához.

Tanítók és tanítójelöltek számára. Szerk. **MARKÓ LAJOS**. Ára 60 kr.

REFORM-ESZMEK,

közérdekű tartozatok a kath. autonómia, az egyházi reform, a politika és egyháztársadalmi kérdések köréből.

A szabadság és felvilágosodás hívei számára. Irta **BEZERÉDJ SÁNDOR**. Ára 80 kr.

APÁCZA és KEGYENCZNŐ.

Regény: a bécsi életből. Irta **HAFFNER KÁROLY**. Két kötet.

Ára 1 frt 60 kr.

Nyomatott az ev. ref főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Kisfaludy Sándor hátrahagyott munkái.

Kiadta: **TOLDY FERENCZ**. Négy kötet. Ára 4 frt 80 kr.

L'homme de Sedan

par le C-te **ALFRED** de la Guéronnière. 5-e edition. 76 kr.

BESZÉLGETÉSEK,

a búza-tultermelés káros volta felett.

Irta **MOKRY SÁMUEL**. Ára 40 kr.

System des Ungarischen Privatrechtes.

Von **CARL PUTZ**. 3 frt 50 kr.

A hét vasgyűrű.

Történeti regény. Irta **FÉVAL PÁL**. Francziából fordította Mártonffy Frigyes. I. és II. kötet. Ára 2 frt.

Az elbűvölt nő.

Történeti regény. Irta **PONSON du TERRAIL**. Francziából ford. Mártonffy Frigyes. I. és II. kötet. Ára 2 frt.

Raoul lovag.

Történeti regény. Irta **SAUNIÈRE PÁL**. Francziából fordította Elma. 2 kötet. Ára 2 frt.

A vörös álarcz.

Regény. Irta **MONTÉPIN X.** Fordította Rajkay F. I. 4 kötet. Ára 4 frt.

Erdészeti kézikönyv

műszaki segédkezélyzet, nem különben erdőbirtokosok, gazdatisztek, községek és gazdasági intézetek számára. Irta **LÁZÁR JAKAB** m. kir. erdőmester. 18 ábrával. Ára 2 frt.

Törvéyszéki orvostudomány

jogászok és orvosok számára. Több jeles szerzők, nevezetesen Taylor, Henke és Schürmeyer nyomán írta dr. **SIKOR JÓZSEF**. Ára 1 frt 40 kr.

7000 igazolt s életben levő 1848—49-ki honvédtiszt névjegyzéke

rang és betűszerint. Kiadja **MORZSÁNYI SÁNDOR**. Ára 30 kr.

Mezei gazdasági üzlettan.

Az ez irányban megjelent legjelesb szakmunkák felhasználása mellett a hazai viszonyokra alkalmazva. Irta **KODOLÁNYI ANTAL**. Ára 4 frt. 40 kr.

Útmutatás a kezdő-gazda gyakorlati kiképzésére.

Hazánk okszerű gazdáinak, de főleg azon ifjainak, kik a gazdasági pályára készülnek, ajánlja **BALÁS ÁRPÁD**. Ára 1 frt. 50 kr.

Selyemárúk egyenesen a gyárból.

(146)

15 százalék

(8-12)

valódi előnyt nyújt

selyemszöveteknek

a es. kir.
selyem-
gyári-

orsz. szab.
árúk
raktárából

„Lyon várossához,”

Bécs, Stadt, Tuchlauben N 13,

megrendelése, mivel a nyereség, melynek minden nagy- vagy kicsinybeni üzletnek az eladásnál meg kell lennie, a mi egyenes megrendelőinknek esik javára, saját gyártmányainkat következő szabott gyári áron adván ruhánként, vagy bármely kis rőf mennyiségben.

	bécsi rőfönként
A legujabb és legszebb színes csikos selyemszövet	1 frt 20 krtól 2 frt 30 krig.
A legujabb és legfinomabb színek sima Taffeták és Poul de soie-ben	1 frt 75 krtól 2 frt 50 krig.
A legujabb és legszebb színes 3/4 széles Gros de failles	2 frt — krtól 3 frt 80 krig.
A legujabb szintű és legnehezebb Groisgrain	3 frt 75 krtól 4 frt — krig.
A legujabb szintű Brodeire de Lyon Valódi indiai nyers Foulards ruhánként 13 rőf, 5/4 széles	15 frt — krtól 38 frt — krig.
A legjobb Decken-Taffetas	1 frt 60 krtól 2 frt 60 krig.
Atlas minden színben	1 frt 10 krtól 7 frt — krig.
Legtartósabb és legjobb fekete Taffetas de Lyon, Noblerse és Poul de soie	1 frt 20 krtól 3 frt 75 krig.
A legnehezebb és legjobb fekete Gros de failles és Grosgrains	1 frt 80 krtól 5 frt — krig.
Valódi angol szabad. gyapjubárony	— frt 90 krtól 3 frt — krig.
Valódi fekete selyem-bárony	2 frt 50 krtól 12 frt — krig.

Mintákkal szöveteinkből készségeggel szolgálunk.

Megrendelések bel- és külföldre bármely irányba vaspálya-, gőzhajó- és posta utánvétellel szorosan a minták szerint pontosan teljesítetnek.

Selyemárúk egyenesen a gyárból.

Selyemárúk egyenesen a gyárból.